

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

**Проект «Уроки енергоефективності»
із запровадження навчальних модулів
з енергоефективності для учнів 4-11 класів:
концептуальний підхід**

**Руслан Тормосов,
виконавчий директор ВБО «Інститут місцевого розвитку»,
доктор економічних наук, доцент
13 травня 2025 року**

Інститут місцевого розвитку: хто ми?

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

20

років
діяльності на
благо України

80

успішно
реалізованих
проєктів

30

Донорів та
міжнародних
партнерів
підтримали наші
ініціативи

понад
1 500

населених
пунктів України
охоплено
діяльністю IMP

476

комунальних
підприємств
отримали
допомогу

637

навчальних
заходів
проведено

26,3

спеціалістів
навчено

48

навчальних
посібників/
програм
підготовлено

93

проєкти -
розроблено
нормативно-право
вих актів

178

стратегічних
документів
місцевого рівня
підготовлено

понад

4 000

ОСББ
підтримано

24

інформаційні
кампанії
впроваджено

понад

500

інформаційних
матеріалів
розроблено

близько
5 млн

українців
поінформовано

200

публічних
заходів
проведено

7 000

громадських
активістів
підтримано

3 127

шкіл України
крокують шляхом
енергоефективності

понад

60 тис.

учнів стали
енергетично та
екологічно
обізнаними

90

грантів надано
українським
субгрантерам

екв.

480

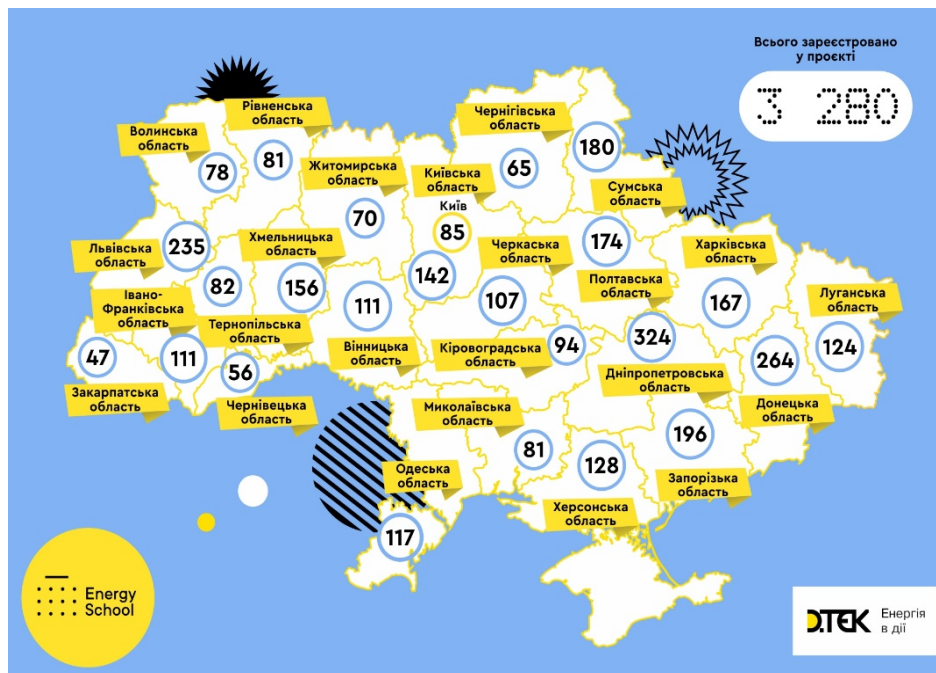
тис. USD
спрямовано на
грантову підтримку

Історія проєкту «Енергоефективні школи», 2012-2025

2012 рік – початок впровадження проєкту та вивчення курсу «Основи енергопостачання та енергозбереження» в **11** школах м. Києва

2017 рік – створено онлайн-програму дистанційного навчання energyschool.org.ua, відкрито безкоштовний доступ для **усіх** шкіл України

2025 рік – зареєстровані та пройшли навчання **3280** ЗЗСО України з понад **1800** міст та сіл. Безпосередньо за курсами проєкту навчалися більше **60 000** учнів, а кількість залучених осіб (батьків, вчителів, учнів та учасників конкурсів) сягнула позначки у майже **1 000 000** українців.

Чому ми навчаємо?

Для учнів різних вікових категорій проєкт пропонує такі курси:

- **«Мій енергоефективний будинок»** – покрокова навчальна гра для 4-х класів з енергоефективності;
- **«Збережемо довкілля разом»** – ігровий курс для учнів 4-х класів з питань екології та протидії змінам клімату;
- **«Основи енергопостачання та енергозбереження»** – онлайн-уроки для 6-8-х класів з енергоефективності та енергозбереження;
- **«Абетка з основ житлово-комунального управління»** – освітній курс для 9-11-х класів з онлайн-грою «Розумний будинок».

Реєстрація

Шкільне навчання

«ОСНОВИ ЕНЕРГОПОСТАЧАННЯ
ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ» ДЛЯ
УЧНІВ 6-8 КЛАСІВ

«АБЕТКА З ОСНОВ ЖИТЛОВО-
КОМУНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ»
ДЛЯ УЧНІВ 9-11 КЛАСІВ

«МІЙ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИЙ
БУДИНОК» ДЛЯ 4 КЛАСУ

«ЗБЕРЕЖЕМО ДОВКІЛЛЯ РАЗОМ»
ДЛЯ 4 КЛАСУ

Індивідуальне навчання

«ОСНОВИ ЕНЕРГОПОСТАЧАННЯ
ТА ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ» ДЛЯ
УЧНІВ 6-8 КЛАСІВ

«АБЕТКА З ОСНОВ ЖИТЛОВО-
КОМУНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ»
ДЛЯ УЧНІВ 9-11 КЛАСІВ

«МІЙ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИЙ
БУДИНОК» ДЛЯ 4 КЛАСУ

«ЗБЕРЕЖЕМО ДОВКІЛЛЯ РАЗОМ»
ДЛЯ 4 КЛАСУ

Дослідно-експериментальна робота (2021-2024)

У співпраці з МОН України успішно завершений експеримент на тему «Розробка механізмів розвитку компетентностей з енергоефективності та енергозбереження здобувачів загальної середньої освіти на засадах міжгалузевої інтеграції» (2021-2024 роки).

За результатами підготовлено два навчально-методичні посібники, які висвітлюють питання енергоефективності та енергозбереження для учнів початкової школи (4-й клас).

Вебінар: 27 травня, 14:00

Проект «Уроки енергоефективності»

У співпраці зі Світовим банком розроблено навчальні модулі (посібники) для запровадження у базовій середній та профільній старшій школах:

- *«Все про тепло, що корисно знати»* для 5-7-го класу;
- *«Електрика: вироблення, постачання, збереження»* для 8-9-го класу;
- *«Енергоефективність та альтернативні джерела енергії у будівлях»* для 10-11-го класу.

На підтримку впровадження буде проводитися 10 освітніх заходів для вчителів 4-11 класів.

Цільовий показник на 2025/2026 навчальний рік: **3 000** шкіл, **900 000** учнів.

«Електрика: вироблення, постачання, збереження».

Навчальний модуль для 8-9-го класу

Мета: виховання свідомого та відповідального майбутнього споживача електричної енергії, який розуміє проблеми енергопостачальних підприємств та підтримує їх своїми діями: зберігає і раціонально використовує електрику та своєчасно сплачує за отримані послуги.

Рекомендації щодо можливості включення цього курсу до таких модельних навчальних програм НУШ:

❑ **для 8-го класу:**

- Географія; Фізика; STEM;
- Природничі науки (інтегрований курс);
- Здоров'я, безпека та добробут;
- Технології;
- Підприємництво та фінансова грамотність.

❑ **для 9-го класу:**

- Фізика;
- Громадянська освіта;
- STEM;
- Технології;
- Здоров'я, безпека та добробут;
- Підприємництво та фінансова грамотність.

«Електрика: вироблення, постачання, збереження».

Зміст

1. Вступна тема. Енергія у нашому житті.
2. Альтернативні джерела енергії. Чиста, або «зелена» енергія.
3. Електрична енергія, електризація, електричний струм. Провідники та діелектрики.
4. Як виробляється та подається споживачам електрика.
5. Технічні проблеми енергопостачання.
6. Як зменшити витрати на оплату послуг електропостачання.
7. Як зберегти та раціонально використовувати електричну енергію.
8. Проблеми споживачів електроенергії під час війни.
9. Порядок проведення аудиту використання електричної енергії вдома.
10. Нові професії у сфері енергоефективності.

Вебінари: 8, 15, 22 травня

14:00

«Енергоефективність та альтернативні джерела енергії у будівлях»: навчальний модуль для 10-11-го класу

Мета: формування у здобувачів освіти теоретичних знань та практичних навичок з енергоощадності, застосування енергії вторинних джерел (теплоти вентиляційних викидів приміщень, спалювання твердих побутових відходів тощо) та відновлюваних джерел (енергії сонця, біомаси, геотермальних джерел та ін.)

Рекомендації щодо можливості включення цього курсу до таких модельних навчальних програм НУШ:

- для **10-го класу:**
  - Фізика; Географія;
  - Природничі науки;
  - Економіка;
  - Фінансова грамотність;
- для **11-го класу:**
  - Фізика; Географія;
  - Природничі науки;
  - Економіка;
  - Фінансова грамотність;
  - Технології.

«Енергоефективність та альтернативні джерела енергії у будівлях». Зміст

1. Вступна тема. Економія енергоресурсів – пріоритетний напрямок розвитку економіки України.
2. Енергоощадність у будівлях.
3. Підвищення енергоефективності будівель.
4. Використання вторинних теплових ресурсів.
5. Сонячна електрогенерація.
6. Пасивні та активні сонячні системи тепlopостачання.

7. Використання біомаси для виробництва теплової та електричної енергії.
8. Показники інвестиційної привабливості проектів з енергетичної ефективності.
9. Джерела фінансування проектів і заходів з енергоефективності.
10. Екологічний аспект використання альтернативних джерел енергії.

**Вебінари:
9, 16, 21 травня**

14:00

Брошура «Лайфхаки школи незламності»

**ОГЛЯД ПОБУТОВИХ
ІНВЕРТОРІВ.
КРИТЕРІЇ
ВИБОРУ**

**ПОБУДОВА РЕЗЕРВНОГО
ОСВІТЛЕННЯ КВАРТИРИ/
БУДИНКУ ВІД АКБ**

**ЯК ПІДГОТУВАТИ ЗАПАС
ЇЖИ ТА ГОТУВАТИ ЇЇ
В УМОВАХ БЛЕКАУТУ**

**ПІДБІР ЗАРЯДНОЇ
СТАНЦІЇ ДЛЯ
ПОБУТОВИХ
ПОТРЕБ**

**ЯК НЕ ЗАЛИШИТИСЯ
БЕЗ ЗВ'ЯЗКУ В УМОВАХ
ВІДКЛЮЧЕННЯ
ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ**

**ДОПУСТИМІ Й ОПТИМАЛЬНІ УМОВИ
ВІДЧУТТЯ КОМФОРТУ У ПОМЕШКАННІ
І СПОСОБИ ЙОГО ДОСЯГНЕННЯ**

**ЛОКАЛІЗАЦІЯ ОПАЛЮВАЛЬНОГО
ОБ'ЄМУ (ЖИТТЕВОГО ПРОСТОРУ)
ЯК СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМФОРТУ
В УМОВАХ ДЕФІЦИТУ ЕНЕРГІЇ**

**ПІДГОТОВКА
КВАРТИРИ
ДО МОЖЛИВОГО
ВІДКЛЮЧЕННЯ
СИСТЕМИ
ОПАЛЕННЯ**

ІНСТИТУТ
МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ

Дякую!